DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

10. april 2008 *

I sag C-442/06,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 26. oktober 2006,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved D. Recchia og M. Konstantinidis, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Italienske Republik ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Fiengo, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: italiensk.

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne L. Bay Larsen, K. Schiemann, J. Makarczyk og C. Toader (refererende dommer),

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 I sin stævning har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2-14 i Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald (EFT L 182, s. 1), idet den har vedtaget og opretholdt lovdekret nr. 36 af 13. januar 2003 (almindeligt tillæg til GURI nr. 40 af 12.3.2003), som ændret ved

lovdekret nr. 203 af 30. september 2005 (GURI nr. 230 af 3.10.2005, s. 4, herefter »lovdekret nr. 36/2003«), der gennemfører direktivets bestemmelser i national ret.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Direktiv 1999/31 har i henhold til sin artikel 1 til formål at fastlægge foranstaltninger, procedurer og retningslinjer, der tager sigte på at forebygge eller i videst muligt omfang begrænse miljøbelastningen fra deponering af affald.

3 Artikel 2 definerer en række begreber anvendt i direktivet. Bestemmelsen fastlægger bl.a. begreberne affald og deponeringsanlæg, idet der ved sidstnævnte forstås affaldsbortskaffelsesanlæg til deponering af affald på eller i jorden. Ifølge artikel 3 finder direktiv 1999/31 som udgangspunkt anvendelse på alle deponeringsanlæg omfattet af direktivets artikel 2.

4 I artikel 4 og 6 henholdsvis inddeler direktiv 1999/31 deponeringsanlæg i tre kategorier, nemlig deponeringsanlæg for farligt affald, deponeringsanlæg for ikke-farligt affald samt deponeringsanlæg for inert affald, og angiver det, hvilke affaldstyper der kan modtages i disse tre kategorier af deponeringsanlæg.

5 Med hensyn til affald og affaldsbehandling, som ikke kan accepteres på deponeringsanlæg, bestemmer direktivets artikel 5, stk. 1, at »medlemsstaterne opstiller en national strategi til reduktion af deponeringen af bionedbrydeligt affald senest to år efter [fristen for gennemførelse af direktivet] og meddeler Kommissionen denne strategi«, og artikel 5, stk. 2, fastlægger frister for gennemførelsen af denne affaldsreduktion.

6 Artikel 10 i direktiv 1999/31 fastsætter regler om omkostningerne ved affaldsdeponering. Direktivets artikel 11 og bilag II opstiller regler om procedurer for modtagelse af affald, direktivets artikel 12 og bilag III fastlægger regler om procedurer for kontrol med og overvågning af driften på anlæggene, og direktivets artikel 13 omhandler procedurer for nedlukning og efterbehandling.

7 Artikel 7-9 i direktiv 1999/31 omhandler en godkendelsesordning for nye deponeringsanlæg. Direktivet pålægger også bestående deponeringsanlæg særlige foranstaltninger. Herom bestemmer direktivets artikel 14:

»Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at sikre, at deponeringsanlæg, som allerede er godkendt eller i drift på tidspunktet for dette direktivs gennemførelse, kun fortsætter driften, hvis nedennævnte skridt gennemføres snarest muligt og senest otte år efter datoen i artikel 18, stk. 1:

a) Senest et år efter datoen i artikel 18, stk. 1, skal operatøren af et deponeringsanlæg udarbejde en overgangsplan for anlægget, som forelægges de kompetente

myndigheder til godkendelse, og som omfatter de i artikel 8 nævnte forhold samt eventuelle udbedrende foranstaltninger, som operatøren finder nødvendige for at opfylde kravene i dette direktiv med undtagelse af kravene i bilag I, punkt 1.

b) Efter at have fået overgangsplanen forelagt træffer de kompetente myndigheder på grundlag af overgangsplanen og bestemmelserne i dette direktiv endelig afgørelse om, hvorvidt driften kan fortsætte. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at deponeringsanlæg, som ikke har fået tilladelse til fortsat drift i overensstemmelse med artikel 8, nedlukkes snarest muligt i overensstemmelse med artikel 7, litra g), og artikel 13.

c) På grundlag af den godkendte overgangsplan giver de kompetente myndigheder tilladelse til det nødvendige arbejde og fastsætter en overgangsperiode til gennemførelse af planen. Alle bestående deponeringsanlæg skal overholde kravene i dette direktiv med undtagelse af kravene i bilag I, punkt 1, senest otte år efter datoen i artikel 18, stk. 1.

d) i) Senest et år efter datoen i artikel 18, stk. 1, finder artikel 4, 5 og 11 samt bilag II anvendelse på deponeringsanlæg for farligt affald.

ii) Senest tre år efter datoen i artikel 18, stk. 1, finder artikel 6 anvendelse på deponeringsanlæg for farligt affald.«

8 Artikel 18 i direktiv 1999/31 fastsætter følgende frist for gennemførelse af direktivet i national ret:

»1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest to år efter dets ikrafttræden. De underretter straks Kommissionen herom.

[…]«

9 Direktivet trådte i kraft den 16. juli 1999. Fristen for gennemførelse af direktivet, jf. direktivets artikel 18, udløb den 16. juli 2001.

10 Den 19. december 2002 vedtog Rådet for Den Europæiske Union i overensstemmelse med artikel 16 i og bilag II til direktiv 1999/31 beslutning nr. 2003/33/EF om opstilling af kriterier og procedurer for modtagelse af affald på deponeringsanlæg (EFT 2003 L 11, s. 27).

De nationale bestemmelser

11 Lovdekret nr. 36/2003 gennemfører direktiv 1999/31 i sin helhed i italiensk ret.

12 Lovdekretets artikel 5 bestemmer, at regionerne inden for et år fra lovdekretets ikrafttræden skal udarbejde og godkende en plan for reduktion af bionedbrydeligt affald i deponeringsanlæg. Ligeledes fastsætter lovdekretet frister for en gradvis reduktion af dette affald i deponeringsanlæg. Artikel 6 i lovdekret nr. 36/2003 gennemfører bestemmelsen i direktiv 1999/31 om affald, som ikke kan accepteres på deponeringsanlæg, mens lovdekretets artikel 11 fastlægger reglerne om procedurer for modtagelse af affald i deponeringsanlæg.

13 Lovdekretets artikel 17, som har overskriften »Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser«, og som regulerer bestående deponeringsanlæg, bestemmer:

»1. Deponeringsanlæg, som på tidspunktet for dette dekrets ikrafttræden allerede er godkendt, kan indtil den 31. december 2006 fortsat modtage de affaldstyper, som de er godkendt til at modtage.

2. På de vilkår og inden for de grænser, som er foreskrevet i det tværministerielle udvalgs beslutning af 27. juli 1984, offentliggjort i almindeligt tillæg til [GURI] nr. 253 af 13. september 1984, […] er bortskaffelse i nye deponeringsanlæg tilladt indtil den 31. december 2006 for så vidt angår:

a) i deponeringsanlæg for inert affald, affald som hidtil er blevet sendt til deponeringsanlæg i anden kategori, type A

b) i deponeringsanlæg for ikke-farligt affald, affald som hidtil er blevet sendt til deponeringsanlæg i første kategori og anden kategori, type B

c) i deponeringsanlæg for farligt affald, affald som hidtil er blevet sendt til deponeringsanlæg i anden kategori, type C, og tredje kategori.

3. Inden for seks måneder fra dette dekrets ikrafttræden skal indehaveren af den i stk. 1 omhandlede godkendelse eller dennes befuldmægtigede operatør af anlæg, som allerede er i drift, fremlægge en overgangsplan for anlægget for den kompetente myndighed under hensyntagen til kriterierne i dette dekret, herunder sikkerhedsstillelse som omhandlet i artikel 14.

4. Den kompetente myndighed skal med en begrundet retsakt godkende den i stk. 3 nævnte plan, give tilladelse til fortsat drift af anlægget og fastlægge det nødvendige arbejde, fremgangsmåden og fristen for gennemførelse af planen, idet fristen under ingen omstændigheder må ligge senere end den 16. juli 2009 […]

5. I tilfælde af at den i stk. 3 nævnte plan forkastes, skal den kompetente myndighed meddele fremgangsmåde og frist for nedlukning af anlægget i overensstemmelse med artikel 12, stk. 1, litra c).

[…]«

14 Det tværministerielle udvalgs beslutning af 27. juli 1984, som artikel 17, stk. 2, i lovdekret nr. 36/2003 henviser til, fastslår klassificeringen af deponeringsanlæg i tre kategorier. Deponeringsanlæg i anden kategori, type C, og anlæggene i tredje kategori, som nævnte artikel 17, stk. 2, litra c), henviser til, må modtage giftigt og farligt affald (beslutningens punkt 4.2.3.3 og 4.2.4).

Den administrative procedure

15 Som følge af en klage, der indeholder nærmere oplysninger om ukorrekt gennemførelse af direktiv 1999/31 ved lovdekret nr. 36/2003, tilsendte Kommissionen den 17. oktober 2003 Den Italienske Republik en åbningsskrivelse, hvori den gjorde gældende, at lovdekretet var i strid med direktivets artikel 2, 5, 6, 10, 13 og 14. I indledningen til skrivelsen fremhævede Kommissionen, at bemærkningerne i skrivelsen »[ikke var til hinder for], at yderligere forhold eventuelt [ville kunne] påpeges over for de italienske myndigheder«.

16 Den Italienske Republik svarede ved skrivelser af henholdsvis den 12. december 2003 og den 28. januar 2004.

17 Den 9. juli 2004 tilsendte Kommissionen medlemsstaten en supplerende åbningsskrivelse, hvori Kommissionen betvivlede, at ikke kun de artikler i direktiv 1999/31, der var henvist til i den indledende åbningsskrivelse, men også direktivets artikel 3, 4, 7-9, 11 og 12 skulle være gennemført korrekt. Desuden anmodede Kommissionen Den Italienske Republik om at oplyse det præcise antal deponeringsanlæg, som de

nævnte direktivbestemmelser om nye deponeringsanlæg ikke fandt anvendelse på, og at fremkomme med sine bemærkninger inden for en frist på to måneder at regne fra modtagelsen af den supplerende åbningsskrivelse.

18 Idet Kommissionen ikke fandt Den Italienske Republiks uddybning af ovennævnte tilfredsstillende, afgav den en begrundet udtalelse den 19. december 2005. Heri trak Kommissionen visse klagepunkter i den indledende åbningsskrivelse tilbage og fastholdt klagepunkterne om, at de nationale bestemmelser om bestående deponeringsanlæg var i strid med direktiv 1999/31. Kommissionen opfordrede også Den Italienske Republik til at vedtage de nødvendige bestemmelser for at efterkomme den begrundede udtalelse inden for en frist på to måneder at regne fra modtagelsen af udtalelsen.

19 Da Kommissionen ikke fandt de argumenter, som Den Italienske Republik fremsatte i sin svarskrivelse af 28. februar 2006, overbevisende, indledte den det foreliggende søgsmål.

Om søgsmålet

Formalitetsindsigelsen om den påståede mangel ved den administrative procedure

20 Den Italienske Republik har gjort gældende, at Kommissionens søgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling på grund af en formel mangel ved den administrative procedure. Den Italienske Republik har anført, at Kommissionen har ændret sine klagepunkter. Mens Kommissionens indledende åbningsskrivelse for så vidt angår

behandling af bestående deponeringsanlæg indbefattede uoverensstemmelse mellem lovdekret nr. 36/2003 og artikel 14 i direktiv 1999/31, anførte Kommissionen i den supplerende åbningsskrivelse, at direktivets artikel 2-14 var tilsidesat. Medlemsstaten har også fremhævet, at Kommissionen allerede i den indledende åbningsskrivelse tog forbehold for, at der ville kunne forekomme yderligere »nye forhold« vedrørende overensstemmelsen mellem direktiv 1999/31 og den nationale lovgivning, der gennemfører direktivet. Denne tilføjelse gjorde det muligt for Kommissionen at ændre de klagepunkter, den havde fremsat over for en medlemsstat, efter behov og uden at skulle indlede en ny traktatbrudssag. Tilføjelsen af nye klagepunkter i den supplerende åbningsskrivelse kunne i øvrigt medføre en tilsidesættelse af forpligtelsen til loyalt samarbejde, som er fastsat i artikel 10 EF.

21 Kommissionen har bestridt, at der foreligger en sådan tilsidesættelse, eftersom den supplerende åbningsskrivelse, som er sendt til Den Italienske Republik, havde til formål at tilføje nye klagepunkter eller at ændre de allerede fremsatte klagepunkter. For at præcisere indholdet af åbningsskrivelsen og supplere gennemgangen af de nationale myndigheders svarskrivelse tilsender Kommissionen den pågældende medlemsstat en begrundet udtalelse. I overensstemmelse med artikel 226 EF — for at udvide de påberåbte klagepunkter — tilsendte Kommissionen derimod en supplerende åbningsskrivelse til nævnte medlemsstat, som havde mulighed for at fremsætte sine bemærkninger hertil.

22 I denne henseende skal det bemærkes, at en forskriftsmæssig administrativ procedure ifølge fast retspraksis udgør en med EF-traktaten tilsigtet væsentlig garanti ikke blot med henblik på at beskytte den pågældende medlemsstats rettigheder, men også med henblik på at sikre, at en eventuel efterfølgende retssag har en klart afgrænset tvist som genstand. Det følger af dette formål, at formålet med åbningsskrivelsen er dels at afgrænse tvistens genstand og give medlemsstaten, der opfordres til at fremsætte sine bemærkninger, de fornødne oplysninger til, at den kan forberede sit forsvar, dels at give medlemsstaten lejlighed til at opfylde sine forpligtelser, før sagen indbringes for Domstolen (dom af 13.12.2001, sag C-1/00, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 9989, præmis 54, og dom af 5.11.2002, sag C-476/98, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 9855, præmis 46 og 47).

23 Kommissionen tilsendte Den Italienske Republik en supplerende åbningsskrivelse og gav medlemsstaten en ny frist til at fremsætte sine bemærkninger, før den afgav en begrundet udtalelse til Den Italienske Republik på grundlag af de samme klagepunkter, som er fremsat i den supplerende åbningsskrivelse. Følgelig har Kommissionen ikke tilsidesat Den Italienske Republiks ret til forsvar, idet Den Italienske Republik har haft mulighed for at forberede sit forsvar inden modtagelsen af den begrundede udtalelse.

24 Som følge heraf må Den Italienske Republiks formalitetsindsigelse forkastes.

Det første klagepunkt om tilsidesættelse af artikel 2-14 i direktiv 1999/31 som følge af for sen gennemførelse heraf

Parternes argumenter

25 Kommissionen har gjort gældende, at deponeringsanlæg godkendt mellem den 16. juli 2001 og den 27. marts 2003 er blevet behandlet efter reglerne for bestående deponeringsanlæg i stedet for efter de strengere regler for nye deponeringsanlæg, fordi gennemførelsen af direktiv 1999/31 i italiensk ret er sket for sent, idet den først fandt sted den 27. marts 2003, hvor lovdekret nr. 36/2003 trådte i kraft, hvorimod gennemførelsen skulle have fundet sted før den 16. juli 2001. Den Italienske Republik har derfor, hvad angår disse deponeringsanlæg, tilsidesat direktivets artikel 2-14, for så vidt som disse artikler ikke er blevet anvendt på samtlige nævnte deponeringsanlæg, der derimod skulle have været betragtet som nye deponeringsanlæg. De italienske

myndigheder har således bevidst tilsidesat de omhandlede fællesskabsbestemmelser, eftersom Den Italienske Republik på trods af den for sene gennemførelse af direktivet kunne og burde have ladet de nævnte deponeringsanlæg være genstand for behandling efter direktivets regler for nye deponeringsanlæg.

26 Kommissionen har desuden, som påberåbt under den administrative procedure, anført, at den omstændighed, at Den Italienske Republik ensidigt valgte at afvente vedtagelsen af beslutning 2003/33, ikke kan begrunde, at direktiv 1999/31 er gennemført for sent. Gennemførelsen afhænger på ingen måde af eksistensen af en sådan retsakt, eftersom medlemsstaterne ifølge direktivet skal anvende nationale kriterier, som er i overensstemmelse med forskrifterne i bilag II til direktivet.

27 Den Italienske Republik har for det første fremsat en formalitetsindsigelse, idet den har gjort gældende, at Kommissionen ikke kan indbringe en sag for Domstolen på baggrund af en for sen gennemførelse af direktiv 1999/31, dels fordi det lovdekret, der gennemfører direktivet, var vedtaget, inden den forudgående administrative procedure blev indledt, dels fordi den sene gennemførelse udgør en omstændighed, det ikke er muligt at afhjælpe.

28 Medlemsstaten har for det andet gjort gældende, at den omtalte sene gennemførelse gjorde det nødvendigt af udelukkende tekniske og administrative grunde at lade de ved direktivet fastsatte forpligtelser med hensyn til bestående deponeringsanlæg finde anvendelse på deponeringsanlæg godkendt efter udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet og inden ikrafttrædelsesdatoen for lovdekret nr. 36/2003. Der var nemlig i forhold til disse deponeringsanlæg, som allerede indeholdt en betydelig mængde affald, behov for at fastsætte en overgangsperiode, hvor indehaverne af deponeringsanlægsgodkendelser kunne påbegynde indretning af anlæggene. Denne

overgangsordning imødekom desuden behovet for ikke at forskelsbehandle de erhvervsdrivende, som på tidspunktet for lovdekretets ikrafttræden i forvejen havde en godkendelse. Den pågældende ordning har under alle omstændigheder været yderst belastende og har fastsat en ufravigelig frist for fremlæggelse af en overgangsplan, som var kortere end fristen fastsat i direktiv 1999/31.

Domstolens bemærkninger

29 Hvad angår Den Italienske Republiks formalitetsindsigelse om manglende retlig interesse i konstatering af, at direktiv 1999/31 er gennemført for sent, bemærkes, at den i dette søgsmål nedlagte påstand, især for så vidt som den er støttet på det første klagepunkt, ikke tilsigter at få fastslået, at direktivet er gennemført for sent, men derimod at overgangsbestemmelserne i lovdekret nr. 36/2003 med hensyn til behandlingen af deponeringsanlæg godkendt i perioden fra udløbet af fristen for gennemførelse af omtalte direktiv til lovdekretets ikrafttræden er uforenelige med direktivet.

30 Som det fremgår af Domstolens praksis, kan en medlemsstat, som ikke har gennemført et fællesskabsdirektiv inden for den fastsatte frist, og som derfor er sagsøgt i et traktatbrudssøgsmål med det formål at få fastslået ikke forsinkelsen, men tilsidesættelsen af en forpligtelse efter direktivet, ikke påberåbe sig, at den ikke har truffet de til gennemførelse af det pågældende direktiv nødvendige foranstaltninger, til støtte for, at sagen ikke skal antages til realitetsbehandling, og følgelig heller ikke, at Domstolen skal undlade at tage stilling til en påstand om, at det omhandlede traktatbrud fastslås (dom af 11.8.1995, sag C-431/92, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 2189, præmis 23).

31 Den i søgsmålets første klagepunkt indeholdte formalitetsindsigelse om Kommissionens manglende retlige interesse må derfor forkastes.

32 Hvad angår spørgsmålet, om klagepunktet er velbegrundet, bemærkes, som Kommissionen med rette har anført, og Den Italienske Republik ikke har bestridt, at lovdekret nr. 36/2003 ikke foreskriver anvendelse af bestemmelserne om nye deponeringsanlæg, det drejer sig især om direktivets artikel 2-13, på deponeringsanlæg godkendt i perioden fra udløbet af fristen for gennemførelse af direktiv 1999/31 til lovdekretets ikrafttræden. Ved at lade disse deponeringsanlæg være omfattet af den overgangsordning, der er fastsat i lovdekretets artikel 17, hjemler lovdekretet derimod, at de behandles efter reglerne om bestående deponeringsanlæg.

33 Det følger af fast retspraksis, at en medlemsstat ikke kan påberåbe sig for sen gennemførelse af et direktiv som begrundelse for ikke at opfylde andre forpligtelser efter samme direktiv eller at opfylde disse for sent (jf. dom af 13.4.2000, sag C-274/98, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 2823, præmis 22, og af 8.11.2001, sag C-127/99, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 8305, præmis 45). Når et direktiv, som det i sagen omhandlede, opstiller en utvetydig forpligtelse for de ansvarlige nationale myndigheder, kan de medlemsstater, som ikke har gennemført direktivet, ikke anse sig for fritaget for at overholde disse forpligtelser efter udløbet af fristen for direktivets gennemførelse og kan ikke med en overgangsordning udelukke anvendelsen af disse bestemmelser i direktivet. At tillade dette ville føre til en udskydelse af fristen for gennemførelse (jf. i denne retning dom af 9.8.1994, sag C-396/92, Bund Naturschutz in Bayern m.fl., Sml. I, s. 3717, præmis 19).

34 Det følger heraf, at Den Italienske Republik skulle have anvendt bestemmelserne om nye deponeringsanlæg, indeholdt i artikel 2-13 i direktiv 1999/31, på

deponeringsanlæg godkendt mellem den 16. juli 2001 og den 27. marts 2003. Dermed har medlemsstaten tilsidesat sine forpligtelser efter disse bestemmelser ved at vedtage og opretholde lovdekret nr. 36/2003, som udelukker en sådan anvendelse.

35 Desuden har Den Italienske Republik også tilsidesat sine forpligtelser efter artikel 14 i direktiv 1999/31 ved at anvende denne bestemmelse om bestående deponeringsanlæg på nye deponeringsanlæg.

36 Den Italienske Republik har som begrundelse for den for sene gennemførelse og anvendelse af direktiv 1999/31 påberåbt sig nødvendigheden af at afvente vedtagelsen af beslutning 2003/33, hvilket ikke kan tiltrædes. Beslutningen har til formål at præcisere reglerne om kriterierne og procedurerne for modtagelse af affald i deponeringsanlæg. Disse regler er fastsat i direktivet, og deres anvendelse er ikke betinget af vedtagelsen af en sådan beslutning i henhold til direktivets artikel 16.

37 Følgelig må Kommissionen gives medhold i det første klagepunkt, den har anført til støtte for sit søgsmål.

Det andet klagepunkt om tilsidesættelse af artikel 14, litra d), nr. i), i direktiv 1999/31

Parternes argumenter

38 Med sit andet klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at artikel 14, litra d), nr. i), i direktiv 1999/31, som fastsætter overgangsregler for deponeringsanlæg

for farligt affald, bestemmer, at artikel 4, 5 og 11 samt bilag II fra den 16. juli 2002 finder anvendelse på bestående deponeringsanlæg, mens lovdekret nr. 36/2003 ikke gør bestemmelserne anvendelige på disse deponeringsanlæg, idet det tværtimod begrænser sig til kun at fastsætte overgangsregler for nye deponeringsanlæg i sin artikel 17, stk. 2, litra c). Denne bestemmelse er derfor i strid med ikke blot direktivets artikel 14, litra d), nr. i), men også med de bestemmelser, der gælder for bestående deponeringsanlæg, dvs. navnlig direktivets artikel 4, 5 og 11 samt bilag II. Desuden var den italienske lovgivning, som fandt anvendelse på bestående deponeringsanlæg før direktivets ikrafttræden, i strid med de nævnte bestemmelser.

39 Den Italienske Republik har anført, at en eventuel konstatering af traktatbrud i medfør af dette klagepunkt ikke vil gøre det muligt for Den Italienske Republik at vedtage de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktiv 1999/31, eftersom Domstolens dom først vil foreligge efter udløbet af fristen den 31. december 2006 for overgangsordningen for deponeringsanlæg for farligt affald.

40 Medlemsstaten har med hensyn til velbegrundetheden af dette andet klagepunkt fremført, at artikel 17 i lovdekret nr. 36/2003 gennemfører artikel 14, litra d), nr. i), i direktiv 1999/31 korrekt, for så vidt som artikel 17 foreskriver anvendelse af direktivets artikel 4, 5 og 11 på bestående deponeringsanlæg. Ifølge artikel 17, stk. 3-5, skulle operatørerne af sådanne deponeringsanlæg senest den 27. september 2003 have fremlagt overgangsplaner for anlæggene for de kompetente myndigheder. De skulle godkende overgangsplanerne i lyset af betingelserne fastsat i de bestemmelser, der gennemfører direktivets klassificering af deponeringsanlæg, og vilkårene for at fortsætte driften af deponeringsanlæg, inden den 16. juli 2009, som er den i direktivet fastsatte frist for gennemførelse af udbedrende foranstaltninger på bestående deponeringsanlæg.

41 Som anført af Kommissionen foreskriver artikel 17, stk. 2, litra c), i lovdekret nr. 36/2003 en overgangsordning, hvorefter farligt affald i overensstemmelse med

de retsforskrifter, som var gældende før lovdekretet, kan modtages i deponeringsanlæg til farligt og giftigt affald indtil den 31. december 2006. Disse retsforskrifter, især ministerielt dekret nr. 141 af 11. marts 1998 (GURI nr. 108 af 12.5.1998, s. 22), fastsatte imidlertid, ifølge Den Italienske Republik, særlige forbud og procedurer for affaldsmodtagelse i disse deponeringsanlæg i overensstemmelse med reglerne i direktiv 1999/31, selv om de ikke gennemførte direktivet i national ret.

Domstolens bemærkninger

42 Om den af Den Italienske Republik nedlagte afvisningspåstand bemærkes, at ifølge fast retspraksis skal spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, vurderes på baggrund af forholdene i medlemsstaten, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse. Selv i tilfælde af at traktatbruddet er blevet bragt til ophør efter udløbet af den frist, har det betydning, at sagen fortsættes med henblik på at fastlægge grundlaget for det ansvar, en medlemsstat som følge af sit traktatbrud vil kunne have pådraget sig i forhold til dem, hvis rettigheder berøres af traktatbruddet (jf. i denne retning dom af 18.3.1992, sag C-29/90, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 1971, præmis 12, og af 14.4.2005, sag C-519/03, Kommissionen mod Luxembourg, Sml. I, s. 3067, præmis 18 og 19).

43 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at artikel 17, stk. 2, litra c), i lovdekret nr. 36/2003 indeholder en overgangsordning for deponeringsanlæg til farligt affald, der, som bekræftet af Den Italienske Republik, også var gældende ved udløbet af den frist, der blev indrømmet medlemsstaten til at efterkomme den begrundede udtalelse fra Kommissionen.

44 Det skal desuden fremhæves, at det traktatbrud, som Kommissionen foreholder Den Italienske Republik, i modsætning til, hvad denne medlemsstat hævder, beror på, at adskillige af de italienske bestemmelser vedrørende de nævnte deponeringsanlæg strider mod fællesskabsretten. Det drejer sig ikke alene om bestemmelserne om affaldstyper, der kan modtages i de deponeringsanlæg, som lovdekret nr. 36/2003 foreskriver en overgangsordning for, men også om bestemmelserne om affaldsbehandling og proceduren for modtagelse af affald på disse deponeringsanlæg.

45 Det følger heraf, at sagens andet klagepunkt om tilsidesættelse af artikel 14, litra d), nr. i), i direktiv 1999/31 kan antages til realitetsbehandling.

46 Med hensyn til velbegrundetheden af dette andet klagepunkt bemærkes, at direktivets artikel 14, litra d), nr. i), fastslår, at artikel 4, 5 og 11 samt bilag II finder anvendelse på bestående deponeringsanlæg for farligt affald senest et år efter udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet, dvs. fra den 16. juli 2002. Bestemmelsen fastsætter således en kort frist for anvendelse af de nævnte artikler på disse deponeringsanlæg uafhængigt af varigheden af proceduren for gennemførelse af udbedrende foranstaltninger på bestående deponeringsanlæg, som skal afsluttes den 16. juli 2009.

47 Som Kommissionen med rette har anført, gælder artikel 17, stk. 2, litra c), i lovdekret nr. 36/2003, som bl.a. foreskriver overgangsbestemmelser for behandling af farligt affald, derimod kun nye deponeringsanlæg og fastsætter ingen overgangsregler for behandlingen af sådant affald i de bestående deponeringsanlæg.

48 I modsætning til, hvad Den Italienske Republik har hævdet, foreskriver artikel 17, stk. 3-5, i lovdekret nr. 36/2003 heller ikke anvendelse af artikel 4, 5 og 11 i samt bilag II til direktiv 1999/31 på disse deponeringsanlæg efter den 16. juli 2002. Denne nationale bestemmelse indfører kun en procedure for indretning af alle deponeringsanlæg, uanset hvilken kategori de tilhører. Efter denne bestemmelse skal indehaveren af en deponeringsanlægsgodkendelse fremlægge en overgangsplan for anlægget for den kompetente myndighed inden for seks måneder fra lovdekretets ikrafttræden. Den kompetente myndighed skal godkende anlæggets fortsatte drift og fastlægge det nødvendige arbejde, fremgangsmåde og frist for gennemførelse af proceduren. Udbedring af anlægget skal være afsluttet inden den 16. juli 2009.

49 I løbet af denne overgangsperiode til gennemførelse af udbedringen af bestående deponeringsanlæg ville de nationale regler, som var gældende før lovdekret nr. 36/2003, og som regulerede fremgangsmåden for bortskaffelse af farligt affald, ikke fuldt ud kunne sikre anvendelse af artikel 4, 5 og 11 i direktiv 1999/31 på deponeringsanlæg, der modtager sådant affald, selv om reglerne specifikt omhandlede modtagelse af farligt affald i bestående deponeringsanlæg. Den Italienske Republik har i sit svarskrift medgivet, at disse nationale retsforskrifter ikke havde samme indhold som de pågældende direktivbestemmelser.

50 Det følger af disse betragtninger, at Kommissionen også må gives medhold i sit andet klagepunkt.

51 Det må herefter fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2-14 i direktiv 1999/31, idet den har vedtaget og opretholdt lovdekret nr. 36/2003, som gennemfører bestemmelserne i direktiv 1999/31 i national ret

— for så vidt som dette lovdekret ikke foreskriver anvendelse af artikel 2-13 i direktiv 1999/31 på deponeringsanlæg godkendt efter udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet og inden ikrafttrædelsesdatoen for lovdekret nr. 36/2003, og

— for så vidt som lovdekretet ikke sikrer gennemførelse af direktivets artikel 14, litra d), nr. i).

Sagens omkostninger

52 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Den Italienske Republik har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Anden Afdeling):

1) **Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2-14 i Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald, idet den har vedtaget og opretholdt lovdekret nr. 36 af 13. januar 2003, med senere ændringer, som gennemfører bestemmelserne i direktiv 1999/31 i national ret**

   — **for så vidt som dette lovdekret ikke foreskriver anvendelse af artikel 2-13 i direktiv 1999/31 på deponeringsanlæg godkendt efter udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet og inden ikrafttrædelsesdatoen for lovdekret nr. 36/2003, og**

   — **for så vidt som lovdekretet ikke sikrer gennemførelse af direktivets artikel 14, litra d), nr. i).**

2) **Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Underskrifter